

Asia: VN/23566/2021

Lausuntopyyntö mielenterveys- ja päihdepalveluja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja:

Kunta

Mihin hyvinvointialueeseen vastaaja kuuluu (mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue):

Kymenlaakso

Vastaajatahon virallinen nimi:

Kotkan kaupunki, hyvinvoinnin ja terveyden vastuualue

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot:

Hanna-Kaisa Lähde

Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori

Kotkan kaupunki

p. 0406127835

hanna-kaisa.lahde@kotka.fi

Viranomaisille: mahdollisen lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä:

Lausunnon keskeiset kohdat menee tiedoksi ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavaan toimielimeen, eli hyvinvointilautakuntaan 14.6.2022 ja sieltä tiedoksi kaupunginhallitukselle.

1 Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

1.1 Onko sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluita koskevan pykälän (sosiaalihuoltolain 2 a §, terveydenhuoltolain 8 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että on kuntalaisten oikeusturvan näkökulmasta tärkeää huolehtia siitä, että kunkin asiakkaan kohdalla arvioidaan myös sosiaalihuoltolain mukaiset tarpeet, joihin asiakkaalla on lain mukaan oikeus. Tämä tarkoittanee käytännössä joko tiivistä yhteistyötä sosiaalipalveluiden kanssa, tai vastaavasti sosiaalipalveluiden ammattilaisten tiivistä mukana oloa asiakkaan palvelutarpeen arvioinnissa. Tavasta olisi voitu kirjata tarkemmin.

2 Sosiaalihuollon palvelut

2.1 Onko yhteisösozialityötä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että nyt lakiin kirjataan myös etsivästä sosiaalityöstä. Etsivä nuorisotyö on kirjattu nuorisolakiin ja se on vauhdittanut tämän työmuodon kehittämistä sillä toimialalla. Toivottavasti työmuoto yleistyy ja kehittyy nyt myös sosiaalialalla.

2.2 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että kirjaus konkretisoi myös kuntien ja hyvinvointialueiden tulevaa yhteistyötä ja yhdyspintoja.

2.3 Onko päihdetyön palveluna annettavan päiväkeskustoiminnan ja tilapäisen majoituksen pykälän (sosiaalihuoltolaki 24 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että kirjaus "palvelua tulee järjestää myös päihtyneelle" on tarpeellinen ja konkreettinen ohjauskeino tilapäisen majoituksen järjestäjälle. Kirjaus parantaa asiakkaan oikeusturvaa ja ihmisoikeuksien toteutumista. Kymenlaaksossa on ollut sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä Kymsoten toimesta kokeilumuotoisena toteutettua ensisuojoittoa päihitteettömille asiakkaille Kouvolassa. Kokeilu päättyi tarveperustaisesti 31.5.2022 koska asiakkaita ei ollut riittävästi. Ensisuoja oli alueellamme fyysisesti Kouvolassa. Päihdetyön ensisuojoittoa ei palvele kaikkia asunnottomia. Asunnottomuuden hoito puolestaan on osa kuntien asuntopolitiikkaa ja tällöin ensisuojoittoa on kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspinnalla. Tällaista toimintaa tulisi kehittää vahvassa yhteistyössä kuntien kanssa. ARA kerää edelleen kunnilta asunnottomuusluvut. Tähän tarvittaisi selkeä ohjausjärjestelmä jatkossa, koska moni hyvinvointialueen toimija tekee asunnottomien kanssa käytännössä töitä. Ohjausta tarvitaan, jotta ei synny tilannetta, että tietoa asunnottomien määrästä ei saada kunnissa kerättyä ARA:lle ja kunnalle asuntopolitiikan pohjaksi. Lisäksi kunnissa olevaa tietoa esim. asunnottomien määrästä

tulisi hyvinvointialueilla käyttää palvelun sijoittelun pohjana. Tähän ei saa muodostua katvealuetta. Yhdyspintatyöstä kuntien ja hyvinvointialueen kesken tulisi säätää myös hyvinvointialueiden ensisuojaustoiminnan ja kuntien asuntopolitiikan välillä selkeämmin.

Tämä käsittelyssä oleva kirjaus selkiinnyttää ensisuojaustoiminnan tarkoitusta, parantaa asunnottoman, päihtyneen asiakkaan asemaa ja helpottaa muun muassa poliisin kuormitusta, koska osa asunnottomista viettää yönsä päihtyneenä putkassa ja poliisi on ottanut sekä paikallisesti, että valtakunnallisesti kantaa siihen, että putka ei ole päihtyneelle "oikea paikka", koska poliisilla ei ole terveydenhuollon osaamista.

2.4 Ovatko sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyötä koskevaan pykälään (sosiaalihoitolain 29 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kokan kaupunki katsoo, että sosiaalipäivystyksen asema vahvistuu ja selkeytyy.

2.5 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykososiaalisen tuen pykälän (sosiaalihoitolaki 29 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupungin näkökulmasta on hyvä, että sosiaalipäivystyksen asema vahvistuu ja selkiytyy. Se parantaa heikoimmassa asemassa olevien ja kriisin kohdanneiden kuntalaisten asemaa.

2.6 Onko päihde- ja riippuvuustyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihoitolaki 33 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kirjaus: "palveluja on annettava henkilön, hänen perheensä ja muiden läheistensä avun ja tuen tarpeen perusteella" on erittäin hyvä ja tarkoituksenmukainen kirjaus. Asiakasnäkökulma laajenee ja läheisten oikeusturva paranee.

2.7 Onko mielenterveystyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihoitolaki 33 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kirjaus: "palveluja on annettava henkilön, hänen perheensä ja muiden läheistensä avun ja tuen tarpeen perusteella" on erittäin hyvä ja tarkoituksenmukainen kirjaus. Asiakasnäkökulma laajenee ja läheisten oikeusturva paranee.

2.8 Ovatko omatyöntekijän pykälään (sosiaalihoitolaki 42 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

On hyvä, että kelpoisuusehtoja tarkennetaan, huoli kiinnittyy henkilökunnan saatavuuteen.

2.9 Onko sosiaalihuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2.10 Puuttuuko sosiaalihuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

Ei

Perutelut kyllä vastaukselle:

-

3 Terveysthuollon palvelut

3.1 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 20 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että lakiteksti vastaa pääosin tarkoitustaan. On kuitenkin huomioitava, että kunnissa mielenterveyden edistäminen kulkee läpileikkaavana teemana mm teknisissä palveluissa, kaupunkisuunnittelussa, opetus- ja kasvatustalvueluissa, sekä kulttuurissa, liikunnassa ja tietysti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kuntalaisten mielen hyvinvointi on jo varsin luonteva osa kuntalaisten elinolosuhteiden kehittämistä poikkialinnollisena kokonaisuutena.

On vaarana, että hyvinvointialueilla näin ohueksi jäävä kirjaus saattaa tarkoittaa sitä, että kokonaisvaltainen mielen hyvinvoinnin edistäminen on myös osa palveluverkon suunnittelua ja kaikkien palveluketjujen suunnittelua. Siksi olisi hyvä, jos asiaa tarkennettaisiin vielä säädöksissä. Se missä ja miten toteutettuna sosiaali- ja terveystalvuelut ovat kuntalaisten saavutettavissa vaikuttaa jatkossa myös kuntien mielenhyvinvointia tukeviin prosesseihin ja niiden suunnitteluun.

3.2 Onko mielenterveystalvueluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 27 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kunnan rooli mielenterveyttä suojaavissa ja vaarantavissa tekijöissä jää tässä kirjauksessa kokonaan avoimeksi, vaikka se jatkossakin kuuluu vahvana osana osaksi kuntien tehtäväkenttää. Tässä on sellainen yhdyspinta kuntien ja hyvinvointialueen välillä, joka tulisi tunnistaa ja kirjata esitettyä tarkemmin.

3.3 Onko päihde- ja riippuvuuspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Pykälässä mainitaan: "Päihde- ja riippuvuuspalvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne muodostavat toimivan kokonaisuuden hyvinvointialueella tehtävän muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa." Muu viranomaistason yhteistyö terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden toimeenpanosuunnitelman näkökulmasta jää kokonaan kirjaamatta (poliisi, pelastus, ensihoito, rise) ja Kotkan kaupunki katsoo, että erityisesti kunnassa tehtävän ehkäisevän päihdetyön ja päihdehaittojen ehkäisyn näkökulmasta tekstiin kaivattaisiin konkreettisempia kirjauksia sen osalta, miten kunta ja hyvinvointialue varmistavat tämän toteutumisen yhdessä. HE56/2021 ehkäisevää päihdetyötä koskevassa pykälässä ei säädetä myöskään riittävän konkreettisella tasolla sitä, mitä yhteistyöllä konkreettisesti tarkoitetaan, miten vastuu jaetaan tai miten asiat hoidetaan yhdessä.

3.4 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa opioidilääkkeillä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki ei tuota näitä palveluja kuntalaisille

3.5 Onko kiireellistä hoitoa koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 §) ehdotettu lisäys tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että kirjaus tukee monipaikkaisuutta. Lisäksi se selkeyttää apua tarvitsevan asiakkaan oikeusturvaa. Kotkan kaupungin alueella on runsaasti kesäasukkaita ja Kotkassa on tapahtumia, sekä kansainvälisiä, että kotimaisia turisteja ja on tärkeää, että hyvinvointialueella on varaudutaan palvelemaan myös heitä.

3.6 Ovatko terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että pääosin ovat, mutta tämä ei vielä takaa sitä, että moniammatillisesti toimitaan samoissa yksiköissä.

3.7 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykologisen tuen pykälän (terveydenhuoltolaki 50 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kuntalaisten näkökulmasta oikeusturva paranee. Koskee myös turisteja, mökkiläisiä ja muita.

3.8 Onko sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymää hoitoa huumausainerikoksissa koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotka kaupunki katsoo, että tämä on hyvä kirjaus ja vie merkittäväällä tavalla rikoksia tekevien kuntalaisten asemaa parempaan suuntaan. Sopimushoitoa ei ole vielä kukaan riittävän vahvasti kirjattu osaksi seuraamusjärjestelmää, joka olisi tarkoituksen mukaista silloin, kun huumausaineen käyttö on syy ja tapahtunut rikos on seuraus. Kotkan kaupunki katsoo, että yksilöllä tulisi aina olla oikeus ja mahdollisuus sopimushoitoon vankeuden sijaan, jos asiakas sellaista haluaa ja asiakas siitä hyötyy. Kotkan kaupunki kuitenkin katsoo, että tätä asiaa tulisi tarkastella osana seuraamusjärjestelmän kehittämistä, mikä vaatisi myös resursointia huumehoitoon. Asiaa ei voida tarkastella pelkästään hyvinvointialueita koskevan uudistuksen yhteydessä.

3.9 Onko työnohjausta koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että tämä tukee työntekijöiden työssä jaksamista vaativassa työssä.

3.10 Onko terveydenhuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Rikosseuraamusasiakkaiden asema jää epäselväksi.

Päihdehuoltoasemista ei säädetä tämän lain yhteydessä.

3.11 Puuttuuko terveydenhuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

Kyllä

Perustelut kyllä vastaukselle:

Päihdehuoltoasemat puuttuu

4 Mielenterveyslaki

4.1 Ovatko ohjausta ja valvontaa koskevaan pykälään (mielenterveyslaki 2 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki ei tuota näitä palveluja kuntalaisille

4.2 Onko tahdosta riippumattoman hoidon järjestämistä koskevan pykälän (mielenterveyslaki 3 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki ei tuota näitä palveluja kuntalaisille

4.3 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa koskevan pykälän (mielenterveyslaki 6 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki ei tuota näitä palveluja kuntalaisille

5 Päihdehuoltolaki

5.1 Onko mielestänne perusteltua, että mahdollisuus määrätä tahdosta riippumattomaan hoitoon väkivaltaperusteella poistettaisiin?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki tarkastelee tätä pykälää laajemman varautumisen ja ehkäisevän väkivaltatyön ja näkökulmasta. Sillä perusteella Kotkan kaupunki katsoo, että vakavan väkivallan vaaran aiheuttamisen tulisi edelleen olla peruste määrätä henkilö tahdosta riippumattomaan hoitoon, jos voidaan katsoa, että on vahvaa syytä epäillä välitöntä väkivallan vaaraa itseä tai muita kohtaan. Koskien tilanteita, joissa on erittäin kohonnut Itsemurhariski, joukkosurmaiski (vrt Jokelan koulusurman tai Myyrmannin pommi-isku) , joissa rikoksen tunnusmerkistö ei suoraan täyty, mutta akuutilla hoidolla voidaan selvästi estää tällainen väkivallan teko.

6 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista

6.1 Ovatko Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 18 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki ei tuota näitä palveluja kuntalaisille

7 Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

7.1 Ovatko ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 2 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Parantaa integraatiota ja tätä tukee myös etsivä sosiaalityö

8 Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä

8.1 Ovatko Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 1 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Selkeyttää koulukotien asemaa

9 Huumausainelaki

9.1 Ovatko huumausainelain 4 §:n 2 momenttiin ehdotetut muutokset perusteltuja?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että kirjaus on hyvä, mutta edellyttää sitä, että kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspintatyö on riittävän jäsentynyt. Huomioitavaa se, että HE56/2021 ehkäisevää päihdetyötä koskevassa pykälässä kirjaukset ovat edelleen osin epäselvät.

10 Laki Vankiterveydenhuollon yksiköistä

10.1 Onko Vankiterveydenhuollon yksiköistä annettuun lakiin ehdotettu uusi 16 a § perusteltu?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki kokoaa alueellaan vapautuvien vankien ja heidän läheistensä kanssa työskentelevien tahojen verkostoa ja ottaa siksi tähän kantaa. Tämä on hyvä askel kohti sopimushoitojärjestelmän rakentumista osaksi seuraamusjärjestelmää. Tärkeä kirjaus on asiakasnäkökulmasta myös opioidi-korvaushoidon osaavasta lääkäristä. Vaarana kuitenkin se, että lääkäri ei ole saatavilla yksikössä, jolloin käytännön hoitotyö jää sairaanhoitajalle. Sellaista tilannetta ei saa syntyä, jossa korvaushoitoa antaa muu vankeinhoidon henkilöstö, jolla ei ole tarvittavia lääkelupia. Kotkan kaupungilla on myös huoli vankiterveydenhuollon yleisestä resursoinnista, sekä budjetoinnista sekä potilastietojen siirtymisestä hyvinvointialueen ja vankiterveydenhuollon välillä. On varmistettava, että potilastiedot seuraavat asiakkaan mukana ja hyvinvointialueella vastaanottavalla taholla, sekä vankiterveydenhuollossa on kaikki tarvittava terveystieto käytössä. Vankiterveydenhuolto tulee liittää Kanta-järjestelmään mahdollisimman pian.

11 Siviilipalveluslaki

11.1 Ovatko siviilipalveluslain 93 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

12 Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa

12.1 Ovatko henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 35 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

13 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

13.1 Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14 Vaikutusten arviointia, toimeenpanoa ja aikataulua koskevat kysymykset

14.1 Ovatko arviot esityksen kustannusvaikutuksista mielestänne realistiset?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että hyvinvointialueiden aloittaessa myös nykyisten sosiaali- ja terveystalveluiden kuntayhtymien toimintojen uudelleen organisoinnista voi koitua hetkellisiä kustannusvaikutuksia, mutta pitkässä juoksussa, kun toiminnan painopistettä siirretään ennakoiviin ja ennaltaehkäiseviin työmuotoihin ja oikea-aikaiseen avunsaamiseen, kustannusten tulisi lähteä laskemaan nykyiseltä tasoltaan. Kaupunki katsoo, että etenkin Kymenlaakson kaltaisessa maakunnassa, missä mielenterveys- ja päihdehoidon välittömät ja välilliset kustannukset ovat korkealla tasolla, maakunnan sairastavuusindeksi on koko maan keskiarvoa korkeammalla tasolla ja etenkin mielenterveyssyistä enneaikaiselle eläkkeelle siirtyvien osuus on verrattain suuri, voidaan palveluiden ja niiden painopisteen uudelleen organisoinnilla vaikuttaa sekä kustannuksiin, että sairastavuuteen.

Kotkan kaupunki katsoo, että mikäli tähänkin lakipakettiin saadaan riittävän selkeät kirjaukset hyvinvointialueen ja kuntien tehtävien jaosta ja konkreettiset kirjaukset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta yhdyspintatyön tavoista ja tavoitteista, voidaan jatkossa kustannuksiin, sekä

sairastavuuteen vaikuttaa ennakoiden, sekä entistä tehokkaammin kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyöllä.

14.2 Ovatko arviot lapsivaikutuksista mielestänne realistiset?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki on parasta aikaa mukana Unicefin lapsiystävällinen kunta prosessissa ja siksi tarkastelee lapsivaikutuksia kriittisin silmälasein. Lakiesityksessä ei ehkä riittävällä tavalla käy ilmi millä prosessilla lapsivaikutusten arvio on toteutettu. Kotkan kaupunki katsoo kuitenkin hyvänä asiana sitä, että perheen alaikäiset lapset ja heidän tarpeensa tullaan jatkossa arvioimaan osana vanhemman/ vanhempien kuntoutusohjelmaa nykyistä selkeämmin.

Lakiesityksessä kirjataan lapsen ja nuoren kotiin saamaa tukea, joka on jo aiemmin ollut lakisääteistä, mutta e on toteutunut vaihtelevasti kunnasta/ sotekuntayhtymästä riippuen. Kotkan kaupungin näkökulmasta on syytä lisätä näitä palvelumuotoja, jotta esimerkiksi koulunkäyntiin liittyvät asiat tulisi turvattua moniammatillisesti kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyöllä.

Kotkan kaupunki katsoo, että laissa ei riittävällä tavalla oteta kantaa lasten ja nuorten palveluihin esim. matalan kynnyksen moniammatilliset palvelut.

14.3 Ovatko arviot muista vaikutuksista mielestänne realistiset?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Kotkan kaupunki katsoo, että lain valmistelu olisi kaivannut vahvempaa sukupuolivaikutusten arviota. Tutkittuun tietoon nojaten esimerkiksi nais erityinen päihdetyö on tarpeellista huomioida palveluiden muotoilussa. Päihdepalvelut suunnitellaan ja rakennetaan usein enemmistön tarpeen mukaan. Tätä pidetään kustannustehokkaana tapana toimia. Silti olisi erityisen tärkeää huomioida naisten ja miesten erityiset tarpeet ja lähtökohdat hoidolle, jotta hoito olisi tuloksellista. Nais erityisen päihdetyön näkökulmasta on huomioitavaa se, että naisasiakkaat omaavat usein moninkertaisen traumataakan miesasiakkaisiin nähden ja heillä on laajempaa sosiaalista- ja hoivavastuuta läheisistään. nais erityisen päihdetyön näkökulmasta moniammatillisen työskentelyn tarve korostuu. Tähän laki antaa selkeämmät puitteet, vaikka ei varsinaisesti otakaan kantaa sukupuolisensitiiviseen näkökulmaan.

Kotkan kaupunki katsoo myös, että lain valmistelussa olisi vielä vahvemmin voitu ottaa kantaa rikosseuraamusasiakkaisiin ja heidän asemaansa. Lain henki kyllä vie lähemmäs sopimushoitoajattelua, mutta näillä kirjauksilla ei päästä vielä lähellekään muiden Pohjoismaiden tasoa.

Kuten aiemmin toimme esille, tilapäiseen majoitukseen liittyvät kirjaukset ovat hyvät ja tarkoituksenmukaiset, mutta hyvinvointialueet ovat laajoja ja heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten näkökulmasta tämän tyyppisten palveluiden tulisi olla mahdollisimman lähellä. Laissa ei

ole ehkä riittävästi arvoitu kuntien toteuttaman asuantiipolitiikan ja hyvinvointialueen yhdyspintoja ja niiden yhteensovittamista.

14.4 Kommentit koskien ehdotusta lakimuutosten voimaantuloajasta 1.1.2023 ja muutosten toimeenpanoa?:

Kotkan kaupunki suhtautuu kriittisesti siihen, että laki olisi astumassa voimaan jo 1.1.2023, mutta ymmärtää, että lainsäädäntö halutaan saada ajan tasalle hyvinvointialueiden aloittaessa. Aikataulun kiireisyys varmasti käytännössä tarkoittaa sitä, että tämän lain osalta monia kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspinnoilla olevia asioita pystytään käytännössä alkaa rakentamaan vasta lain voimaan astuttua. Ei ennen sitä.

15 Asetusluonnokset

15.1 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi mielenterveysasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.2 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi päihdehuoltoasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.3 Kommentit koskien ehdotusta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi hyväksyttävästä hoidosta huumausainerikoksissa?

-

16 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen

16.1 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

Kotkan kaupunki katsoo erityisen hyvällä yhteisöllisen sosiaalityön ja etsivän sosiaalityön lakisäätteistä kehittämistä. Yhdyskuntatyön yhdyspinnat ovat keskeisiä ja tärkeitä sekä kunnan, että hyvinvointialueen kannalta. Kymenlaakson maakunnan alueella ei ole voimakkaasti kehitetty etsivän työn toimintoja yhteistyössä kuntien, Kymsoten ja kolmannen sektorin toimijoiden kesken (vrt pääkaupunkiseutu) ja tällainen työmuoto soveltuu parhaalla mahdollisella tavalla erilaisten marginaaliryhmien tavoittamiseen. Kotkan kaupunki toivoo, että tämä kirjaus lisää tämän työmuodon kehittämistä alueellamme, jolloin heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten asema paranee myös palveluihin ohjautuvuuden kannalta.

Samasta näkökulmasta Kotkan kaupunki katsoo, että erillinen kirjaus ensisuojoitotoiminnan ulottamisesta myös päihtyneille henkilöille on merkittävä linjaus. Tämä on osa asunnottomuuden vastaista työtä, josta kunnat kantavat suurimman vastuun jatkossakin asuntopolitiikan osalta ja tämä helpottaa asunnottomuuskysymysten hoitoa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Olisimme kaivanneet vahvempia kirjauksia päihdehuoltoasemista. Asiaa on nostanut esille valtakunnallisesti myös poliisi.

Kotkan kaupunki katsoo, että kaikki kirjaukset asiakkaan perheen ja omaisten palveluiden parantamiseksi ovat erittäin tervetulleita. Näissäkin kysymyksissä liikutaan kuntien kanssa samoilla yhdyspinnoilla, koska kunta tuottaa jatkossakin esimerkiksi peruspalvelut (koulu, varhaiskasvatus lapsille ja nuorille).

Kotkan kaupunki katsoo, että kotiin vietävien sekä iltaisin- ja viikonloppuisin toteutuvien monialaisten palveluiden lisääminen parantaa päihde- ja mielenterveyspalveluiden piirissä olevien tai näitä palveluja tarvitsevien kuntalaisten oikeusturvaa ja asemaa.

Lähde Hanna-Kaisa

Kotkan kaupunki - Hyvinvoinnin ja terveyden vastuualue